

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csík, Háromszék, Maros-Torda, Torda-Aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága.

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta
takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Székelyek feltámadása.

A názareti Jézus születésében, halálában és feltámadásában örökre élő példát adott, hogyan kell megharcolni, kiküzdeni igazainkat.

„Az Isten annyit fáradozik egyért, a mennyit minden emberért s annyit minden emberért, a mennyit egyért. S ki ne szeressen ily Istent?” — mondja szl. Ágoston.

Vagyis küzdenünk kell: „Mindnyájan egyért és egy mindnyájáért” — ha célt érni akarunk.

Ha azt akarjuk, hogy az egyes boldoguljon, az egészért kell a harcot folytatnunk...

Ezeket a megdönthetetlen igazságokat juttatja eszünkbe a mai feltámadás ünnepe.

És ilyen gondolatoktól vezérelve látjuk székely fajunk sorát itthon; szemléljük a kívándorlásra kényszerült nép sokaságáról szóló hivatalos adatokat.

Ma, az öröm-napon sem tudunk ezek miatt örvendezni.

Viszont azonban siránkozás helyett, a férfias tettek, a feltámadás reményében vetett rendíthetetlen hit — további küzdelemre, kitartásra sarkalnak s kell hogy ébresszenek mindenkit.

Elvesztegetni való idő nincs. Az utolsó órákat éljük: „Mi vagyunk az utolsók, a legeslegutolsók” — mondja Bethlen István gróf. S ezt eléggé hangsúlyozni nem tudjuk...

Elvégre nincs, nem lehet panasza senkinek azért, hogy a küzdőtér hiányzik. Csak akarat, ösi tetterő kell.

Ott van az E. M. K. E., az E. K. E., a Székely Egyesület,

a Székely Társaságok Szövetsége, a Magyar Védőegyesület, a Nemzeti Szövetség, legujabban pedig zásziót bontott a Nemzeti Népszövetség. Ezeken kívül számtalan helyi alakulások, szebbnél-szebb célu egyesületek vannak a Székelyföld minden egyes városában, sőt már a községekben is.

Bármelyik alakulás keretében bő-alkalom kínálkozik a jó, helyes és üdvös javaslatok megvalósítására.

Csak ne a széthuzás, ne az egymás kerülése, lebecsülése; ne a pártpolitikai gyűlölködés uralja érzelmeinket!

— Társadalmi és közgazdasági ténykedéseinkben egyedüli jelszó legyen — mellékcélok és tekintetek nélkül — „a haza minden előtt!”

Ne akarjunk folyton új és új egyesületeket alakítani s ezzel a meglévők rovására, az amugy is szétforgácsolt erőket még inkább meddő szóáradatokra kényszeríteni.

A vezetésre hivatott erők inkább tömörüljenek a kiforrott és aspirációjuknak leginkább megfelelő egyet zászlója alá. Aki tenni, alkotni akar és tud, azt bármelyiknél hazafiasörömmel fogadják, mert hiszen a megnevezett egyesületek egyikénél sem a tagsági díj a fő, hanem a lelkes, ügybuzgó tevékenység, az akcióra való hivatottság.

Öntsünk lelket, adjunk szívet nemzeti nagy érdekeinket becsülettel, kitartó erővel szolgáló hivatott egyesületeink működési körébe; ébresszük fel az

alvókat; hívjuk, serkentsük, sőt kényszerítsük tettekre őket s ha mindenki és minden egyes társadalmi szervezetünk az alapszabályai keretében mindazt fokozott erővel, becsülettel megteszi, amit megtehet és tennie hazafias kötelessége is, — mi nem féljük a fajunkat, bizunk a székelység jövőjében s rendíthetetlenül hisszük a mielőbbi öröndetes, az anyyra kívánatos dicső feltámadását!

Bárki és bárminő vallást vagy politikai nézetet valljon is, mindenkinek egyben egyet kell értenie most. A székely nemzet összetömrítését, egységes, felfőtartó törekvését minden erejével segítenie kell.

Az Isten-ember feltámadott. A székely nemzet fiaiban is Attila erejének fel kell támadnia és feltámad, ha mindnyájan egyenlő akarattal erre törekszünk...

Bakó Dénes.

Bakó Dénest a faluban
Csak úgy vették zsellérszámba
Sok év kellett, míg felépült
Alszegben a kicsi háza...
Három fia, két leánya
— Hála Isten — már is volna
A háztetőn évről-évre
Mégis megszállt itt a gólya.
Áldás-e ez, átok-e ez?
Isten a megmondhatója.

Bakó Dénes szorgos munkás,
Ég a dolog keze alatt,
Maga földjén, mások földjén
Naphosszában kaszál, arat.
Együtt kél a pacsirtával
S versenyez is kedve véle,
Jóizüvé lesz falatja,
Vacsorája és ebédje.
S lelke nyugtát csak úgy érzi,
Ha elmondja, midőn végzi:
Hála Isten!

Jönnek évek, szállnak évek,
Gólyanéni kepelget,

Ho! kezdjük a székely-mentést?

A székely-kérdés mindig felszínre van; egy pár évtizede szól az ének róla. De talán soha alkalom- és időszzerűbb nem volt, mint jelen napjainkban. Fenn és lenn erről szól az ének. De igazán csak épen szól. Tett semmi sem, vagy édes-kevés fakad nyomában.

Hivatalosnál hivatalosabb ugynevezett „programot” adnak ki. E közben azoktól, kik a székely nép körében élnek, tapasztalataik után ismerik a tennivalókat — javaslatok, érvek jelennek meg egyik-másik ujságban, de ezeket figyelembe vajmá ritkán veszik. Fő a hivatalos „program”.

Soha alkalomszerűbb költeményt nem olvastam erre vonatkozóan, mint Sajó Sándor kiváló költő és író eme jellegzetes sorait:

„Nagybus mulatságból
Most jöttem Erdélyből,
szép Erdélyországból...
Magyar urak ottan

Számlálgatja — s uramfia!
Három a lány, hét a gyermek.
Feje bubját vakargatja.
(Csóstól hull az áldás rája)
Hanem azért — Isten mentsen —
Panaszszót nem ejt a szája...
Fölneveljük ugy-e anyjok,
Ha az Urnak kedve rajtok?
(S ime, az is imádság volt.
Mit az asszony elsóhajtott.)

Fölneveljük ugy-e anyjok?...
Mintha csengne még a házba
— Fölneveljük! Szólnak oda
Nagyobb fia, nagyobb lánya.
Egyiknek is, másíknak is
Szolgálatra akad helyük...
S minden évben többen mondják
— Fölneveljük, fölneveljük!...

Egyszer, később, Bakó Dénes
Ránéz a sok dolgos kézre
S csak úgy lopva, nagy titokban
Egy-két könnycsepp gyül szemébe.
De az asszony azért asszony,
Hogy nyíljon a titok zára,
S már kettőnek hull a könnye
Csöndes, édes zokogásba...

Erdély borát itták,
hires főztjét ették,
Szép Erdélyországot **szóval**
menteggették...
Vigyázz, Magyarország!

Nemcsak szóval, írással is mentik. Ha csak félannyi jóakarát lett volna a tettek mezején, mint a menyinyi tintára és nyomdafestékre fordított, az eredmény több lenne.

Könyvekből, hírlapokból össze gyűjtöttem lehetőleg, a mi a „Székely-kérdésre”, „Erdély mentésére” vonatkozik. Egy halom nyomtatott írás asztalomon.

Igaz, hogy a sajtó hatalmas tényező, nagy szükség van rá. Az életnek a lélegzete. De mi — úgy veszem észre — e tekintetben asztalomban szenvedünk; azt gondolják sokan, hogy Hírlap megindításával mindjárt javul a székely helyzete.

A Székelyföldön, az összes székely megyékbe, kiválóan a székelység érdekét szolgáló egy, legtovább két hírlap elég volna. De ezt aztán erőssé kellene tenni a pártolással. Lenne ez a székelység hivatalos közlönye, hol minden kérdés vitatható lenne. Mert most mig minden megye, sőt minden vidék csak a maga kis helyi érdekeinek szolgál, addig a székely-kérdés egyöntetű megoldása késik.

Hogy én is most nyomdafestékek akarom menteni a székelyt, szolgáljon igazolásomra az a 10 éves munkálkodás melyet, lelkem legjobb tudása és tehetsége szerint, székely testvéreim érdekében kifejtettem.

E tíz évi munkásságom után szándékom leírni, hogy hol kellene kez-

A dolgos kéz olyanféle,
Ha megmozdul, gyűl a kéve,
S „részes” földet lehet kapni,
Bemagozni, learatni.
S kinek iétje csak a holdban
De pajtában a tehénje.
Kaszát, villát! S „harmadából”
Puhá széna jut elébe.
Akad néhány „malacfark” is
S tinó-binó gyűjtött bérből
S csurran a tej, nő az asztal.
A jó Isten kegyelméből...
Három falu szeme látta,
Bakó Dénes így csinálta.

Pártos István udvarában
Be szomorú, bus világ van...
Ügyvéd urak, végrehajtók
Csupa dösség a pitvarajtót.
Egyik magát el is szólta:
Zajos világ volt itt régen,
De kifogyott már a nóta!...

Bakó Dénes háza körül
Foly a munka, pezsg az élet,
— Fiúk, ha nem sürgünk-forgunk,
Lába kél a szerzeménynek.
Azután meg, mi tagadás,
Szűk már nekünk ez a porta,
Pártos telkét, ha megvennők,
Nem maradnánk más adósa...
S hogy lett, mint lett,
nem is mondom,
Elég az, hogy a más évbe

deni és mily irányban folytatni a székely-mentést.

Nem hangzatos programot írok, ez van elég. Sőt inkább célom nyomról-nyomra menve, bevilágítani oly helyekre és helyzetekre, a melyet figyelmen kívül hagytak, holott ezek az apró bajok és nyomorúságok növelték s növelik naggyá és siralmasá a székely kérdést.

Ezek nélkül az „Emke”, „Ege”, „Omge” programjai még hosszú időn belül megvalósíthatatlanok.

I. Tanítás és oktatás terén.

a) Az iskoláztatás-nál. Azt kell mondjam, hogy hazánkban a mindenkor kormányok, nem akarták komolyan a nép haladását, még a legelső ismeretek terén sem. Mert különben megszorították volna a beiskoláztatás és az iskolába járatás törvényét! Az 1868. évi 38. t. c. alapos revízió alá jöhetne, ugyszintén az 1883. évi 44. t. c. a birtoklásokról. Bebizonyított tény, hogy az arra illetékes tényezők, — egy kevés adag — tág lelkiismeretessége mellett, hónapokig mulaszthatnak a gyermekek, büntetés nélkül. Különösen áll ez az ismétlődő iskolásokra. Pedig itt e korban volna szükség leginkább az ismeretek szerzésére. De ha a szülőnek ismétlődő gyermeke 3-4 hónap alatt 15-20 koronát napszámban megkeres, az esetleges 1-2 korona büntetést is megfizetheti s mulaszt tovább!

Székelyföldnek általános nagy nyomorúsága a gyenge, rozoga, egészségtelen iskolaépületek. Az állam által átvettek között is akad ilyen, de a községek és a felekezetek ál-

Hangosabban szól a kakas:
— Kukuriku, Sára néne!

Kukuriku, Sára néne!
Szól a kakas s van, ki hallja,
S egy-kettőre rendben a ház,
Etetődik tyukja, barma...
Azután ki a mezőre,
Rendet vágni, aratóba
S úgy dolgozni, mintha a nap
Csupa csak egy arasz volna...
Igy van ez a Bakó-portán
Napról-napra, évről-évre,
Meglátja az idegen is,
Hogy a gazda „kicsérélve”

Az alszegi Bakó-portán
Pártos István tanulatja:
Mikor keljen föl, akinek
Nincs az napra — egy falatja?
Jó barátok is kerülnek
Régóta a háza táját,
Csupán csak a Nyomorúság
Huzogatja — a nótáját.
Pártosnét sem fogja olyan
Mélységesen most az álom,
Mikor szól a szomszéd-kakas:
— Kukuriku, édes ánygom!...

Hogy van tovább?... Azt felelem:
Csak a nótám szakadt félbe,
Hiszen olyan e történet,
Nincs annak soha vége...
De, hogy igaz minden szavam,
Kendet hívom meg tanunak
Bakó Dénes — bíró uram!
(Kolozsvár) **Tarcasfalvi Albert.**

tal föntartottak között számos van. A székely községek telítve vannak póttadóval, a protestáns egyházközségek szegénységét nem kell magyarázni. De még ott is, a hol az állam átvette az iskolát, a javítás, fenntartás, fűtés kötelezettségét nagylelkűen vagy a községre, vagy a felekezetre nyomták. Mely még mindig jókora teher egy székely községen.

Én, nem egy helyen, szánalommal láttam, hogy mily egészségtelen helyen kell a tanulók tanuljanak s a tanító tanítson. De sem a község, sem a felekezet nem képesek építeni. Az állam igen helytelen nyomon, talán magyarosító törekvésekkel, nemzetiségi vidékeken néha 10-20 tanulóért fényes palotákat emeltetett, nagyobb áldozatokat hozott, azalatt itt az édes gyermekei színlődnek. A hol vagy protegáló vagy pártszempontból engedelmesek voltak, ott még van a községnek v. felekezetnek némi kedvezés! De más helyeken kegyetlen szigorral jön a válasz, csináltassa meg a község v. egyh. község. Mig tehát az állam az iskoláztatás ügyére legalább is annyi áldozatot nem hoz, mint a nemzetiségi vidékeken, előbbre aligha haladunk.

Felette méltánytalannak tartom az államnak ama helytelen eljárását, hogy az iskolák államosításánál alkuszik, az illető polgári és egyházközségekkel. Így történhetett meg az a visszas eset, melyet nem egy polgári község pénztára ma súlyos teherként érez, hogy mig erdőben gazdag, sőt bővelkedő községekben, az állam 200-300 koronát ad az iskolai tantermek fűtésére, addig olyan községben, hol erdő egyáltalán nincs, sőt 5-6 koronát tesz ki egy szekér fa hazaszállítása, ott a községre nyomták az iskola fűtését. (Ha szükség, való tényekkel igazolhatom.) Midőn ez irányban illetékes helyen e sérelmes helyzetet felémelték, azzal utasították el, hogy a szerződésben benne van s a Nmélt. Miniszter ur nem megy bele a szerződés megváltoztatásába! Hát akkor hol van a jog, törvény, igazság?

Az volna a helyes irány, ha az állam egy általános feltételt állapítana meg, az iskolák államosításánál s az alkut félre téve, a méltányosság szempontjából többet engedne, mint követelne. A székely községeknek bőven elég lenne az 5 százalékos iskolai póttadó fizetése. Van akárhány község, hol az államosításból még több teher háramlott rá, mint azelőtt volt.

Itt tartom megemlítendőnek a gazdasági ismétlődő-iskolák fontos és hova tovább mind sürgősebb kérdését. A székely-mentésnél, egyik jelző, agronomiailag (gazdaságilag) nevelni a székelyt. Ez a felnőtteknél nehezen megy. 10-20 holdas v. ennél nagyobb birtoku székely gazdát nem igen lehet rávenni, hogy 17-18 éves fiát, 1-2 évig gazdasági szakiskolába adja, mert a java

munkaerő kivándorlása folytán napszámost nem kap, így fia jó segítség, a gazdaságban nem nélkülözheti. A 4-5 holdas birtoku gazda pedig birtoka kicsinységére való tekintettel, nem tartja érdemesnek, hogy annak mivelketéséért fia iskolát vegyen. Székelyföldön a gazdasági ismétlődő iskolákra várna az a szép és jövőre kiható feladat, hogy az okszerű gazdasági ismereteket megkedveltesse és megérttesse végre, hogy a gazdasági dolgokat is tanulni s azokban haladni kell!

Az iskolákkal kapcsolatban volna megoldandó 16-20 éves ifjaink részére a továbbképző tanfolyam szerzése, hol írás, olvasás, számolásban gyakorlatot szerezhetnének. Mert mig a századok, igen helyesen, 18 évig a mindennapi és ismétlődő iskolában féken tartják az iljúságot, nálunk Székelyföldön épen 15-18 évig terjedő, ugynevezett kamasz korban, vannak csaknem minden vezetés, irányítás nélkül. Ez a kor adja a „khorusok” hőseit. Ez, a melyben füst és pára ként elillan mind az a több kevesebb tudás, ismeret, melyet az iskolában nyertek.

A továbbképző tanfolyam annyi áldást hozna a tudás és ismeret mezején, mint az analfabeta tanfolyamok.

Ürmösi József.

(Folyt. köv.)

A hazai ipar fejlesztéséről.

(Folytatás és vége.)

10. A vidék iparának hathatósabb fejlesztése céljából nem lenne-e tanácsos a vidéken létesülő gyárakat nagyobb segélyben részesíteni, mint a fővárosiakat?

Ad. 10. Feltétlenül nagyobb segélyt és előnyöket kell biztosítani a vidéken létesülő gyáraknak s még pedig annál többet, minél távolabb esnek az ország fővárosához. Így decentralizálódik az ország gyáripára s ott fejlődik, ahol a neki szükséges nyersanyag és munkás-kéz van; megszűnik a fővárosba való oktalan bevándorlás, mely a mostani óriási mérvben mutatkozó munkanélküliséget okozza. A gyárak kedvezőbb munkásviszonyokat érnének el. Visszont a mezőgazdaságra szintén áldásos befolyást gyakorolnak különösen akkor, ha az illető gyárak évenként októbertől április végéig tartják üzemiüket a legfokozottabban működésben, amelyhez az államsegély elnyerhetése is köztendő lenne. Ez a rendszer — nézetem szerint — a kivándorlás megszűnését maga után vonná, miután a népnek téli és nyári kereset-forrást nyújtana.

11. A belföldi nyersanyagok belföldön feldolgozó vállalatok mily előnyökben volnának részesítendőek, különösen az állam

által előállított nyersanyagok tekintetében?

Ad. 11. Az állam által előállított nyersanyagok önköltsége, de legalább is minimális árakban bocsátandók úgy a nagy, mint a kisipar rendelkezésére. Ezen kívül utalok még a második kérdésre b) alatt adott javaslatomra is.

12. A munkások az adó mentességen kívül mily kedvezményekben lennének részesítendőek s építésük miképp előmozdítandó?

Ad. 12. Munkáslakások létesítését az államnak előmozdítani kötelessége akként, hogy a költségek bizonyos részét teljesen magára vegye s a többire pedig kedvezményes annuitású kölcsönt bocsásson, avagy bocsáttasson a munkásság rendelkezésére oly feltétel mellett, hogy az annuitások közadók módjára már a munkaadók által levonásba hozandók, amiért a munkaadó felelősséggel tartoznak.

Kikötendő lenne továbbá, hogy amennyiben a munkás más vidékre költözik azelőtt, mielőtt a lakását teljesen magához váltotta volna, az általa teljesített tőketörlesztés tekintetében kártalanítandó úgy, hogy az ily összeg vagy más hasonló épület átvételénél, vagy új épület létesítésénél beszámítás tárgyát képezze Készpénzbeli visszatérítésnek azonban helye ne legyen. Ez lehetővé tenné ugyanis azt, hogy munkaképтелenség esetén, a munkás-családok saját hajlékukban lakhatnának és ezt igen nagyfontosságú kérdésnek tartom.

13. Gyári munkásoknak otthonukban s a gyárba való vasúti szállításának bizonyos körleteken belül a vasut önköltségén való biztosítása helyes volna-e?

Ad. 13. Ugy a gyári, mint a kisipari munkások és család tagjaik részére indokolt a féláru vasuti személyszállítási kedvezmény megadása, mivel az államfinanciális szempontból csak jövedelem-szaporodást jelent.

A megélhetés könnyítése céljából pedig feltétlen kívánatos az, hogy a munkást és családjának tagjait a gyártelep és a kisipari műhelyt környező, meghatározandó területre, mindazon utazási kedvezmények törvényeszerűleg illessék, amelyek a vasuti kártérítést és szolgálatait illeti.

14. Kisipari termelő szövetkezetek támogatásának módjai?

15. A kézmű- és háziipar állami támogatására mily módokat és eszközöket javasol?

Eddig rendszerint ingyen gépekkel állott a támogatás.)

Ad. 14., 15. Állami támogatásban részesítendőek egyelőre különösen Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaiaranyos- és Udvarhelyvármegyék területén, az itt levő különleges vi-

szonyoknál és a romániai vámháboru miatt évtizedek óta hihetetlenül visszaesett kereseti viszonyok munkaalakalmak győztes pótlásaképpen a vármegyei székhelyeken és ezek központjaul Budapesten felállítandó házi- és kisipari készítmények beváltását — bazárszerű értékesítését eszközölő szövetkezeti vagy magánvállalatok

Egyébként e két pontra bővebb választom magában foglalják a „Székelyország“ 1914. évi 5—10. számaiban megjelent „A jövő“ című cikksorozatban elmondottak, a melyeket a Kamarának különösen is szíves figyelmébe ajánlok. Az idézett lapszámokat ide mellékeltem.

16. A kisiparosoknak a gáz vagy villanyművek által szolgáltatott hajtóerő árának részben az állam által való viselése célszerű lenne-e?

Ad. 16. Igen, sőt mindenféle termeszéri erő oly kedvezményvel lenne a kisipar rendelkezésére is bocsátandó, mint azt az 5-ik kérdésre válaszolva, részletesen javasoltam.

17. Egyéb észrevételek, óhajok és javaslatok?

Ad. 17. Ugy a kisipari segédmunkásságra, mint a gyáripari előmunkásságra és szakmunkásságra jogosító munkakönyveket csakis egy külön erre szervezett szakbizottság előtt gyakorlatilag beigazolandó szakmabeli jártasság kimutatása mellett lehessen elnyerni.

A négy középiskolai végzettség igazolása, az iparostanoncokat mentesítse az ipariskolába való járása alól addig is, amíg az ipariskolai reform azoknak a mai abszurd céltalanságát gyökerestül meg nem szünteti.

Iparostanonc pedig minden iparágban csakis az lehessen, aki legalább az elemi iskola VI-ik osztályát kielégítően elvégezte.

Az „Uránia“ magyar tudományos színház-egyesület bizonyos állami kedvezmények nyújtásával arra bírható, hogy a legfejlettebb iparu és kereskedelmi államok gyakorlati életéből vett képek s leírások megszerzésével, a ma már minden városban található mozik erkölcsrontó detektiv- és rablóhistoriás drámáit kiszorítsa és ezzel a közönséget s annak felfogását helyes ipari és kereskedelmi térre nevelje

Igen örvendenék, ha szerény véleményem valamely figyelemre méltó lehetne s abból bármely csekély rész is megvalósulhatna.

Székelyudvarhely, 1914. márc. 31.

Hazafias üdvözléssel:

Betegh Pál,

könyvnyomdatulajdonos,
kamarai levelező tag.

— **Tusnádfürdő** az idén zárva marad. A régi adósságok, a gyógycsarnok leégése miatt, a birtokosság kénytelen volt így határozni. Valószínűleg a fürdő rövidesen gazdát cserél s akkor a megnyitás lehetővé válik.

Városi mozi és egyebek.

— Zajos közgyűlés. —

Székelyudvarhely város képviselőtestülete folyó hó 8-án *Gotthárd* János polgármester elnöklésével tartott rendkívüli közgyűlésén igen fontos kérdésekkel foglalkozott.

Első pontként elhatározta, hogy a székelyudvarhelyi katonai helyőrség szaporítását, vagyis a 82-ik ezred törzsének ide helyezését a m. kir. kormánytól ismételtén és nagyobb küldöttséggel fogja kérelmezni, sőt a küldöttséget a cs. és kir. hadügyminiszterhez is mandátummal látta el. A deputáció vezetésére Dr. *Sebesi* János alispánt, tagjaiul a képviselőtestület több tagját, köztük *Ugron* Ákos nyug. főispánt is felkérték, akinek *Jekelfalussy* honvédelmi miniszter annak idején határozott ígéretet tett két zászlóalj s így az ezredtörzsének Székelyudvarhelyre való állandó letelepítésére. A város első osztályu laktanya felépítését ajánlja fel a hadügyi kormánynak s igen nyomós katonai érdekekkel indokolja kérelmét.

Puskaporos lett a levegő ezután. Mig a katonai laktanya kérdését egyhangulag elfogadta a közgyűlés, addig a második pontnál, a Kulturpalota felépítésének kérdésénél, a kultura terjesztésére leghivatottabb tagok elleneztek annak létesítését. Így aztán hosszas vita után, Dr. *Pál* Ernő indítványát 23 szóval elfogadták, hogy a szt. Ferenc-rendi templom előtt levő térre — Kulturpalota helyett — építsen a város színház, mely mozi-előadások tartására és egyéb célokra is alkalmas legyen.

A kedélyek izgatottak. Mindenki érdeklődéssel várta Dr. *Hinfléder* Fels. Ernő képviselőtestületi tag ajánlatát, mely egy általa létesítendő részvénytársaság részére kizárólagos mozgóképház felépítése és üzemben tartására vonatkozott. Az ajánlat lényege az volt, hogy a kizárólagos mozi-jog ellenében s a szt. Ferenc-rendiek temploma előtt levő 1645 négyszögöl terület — 76 ezer korona értékű — helyért, melyre a részvénytársasági mozi építeni szándékoztak, az ajánlattevő évi 800 K összeget adna s az ezzel kapcsolatos, Dr. *Hinfléder* F. Ernő, *Becsek* Aladár és Dr. *Válcsik* Ferenc által aláírt szabályrendelet-tervezet pedig a szegény-alapba előadásonként fizetendő 2 K összegek alól való mentességet is a társaságnak lehetősi. S mind ezeket 20 esztendő tartamára lekötötték volna az engedményeseknek, holott az utóbbi címen ma is van 1200 K évi bevétele a városnak.

Hatalmas szóáradat indult meg inkább pro, mint kontra az ajánlat s a tanács dicséretre nem szoruló, a város érdekeit igazán szemelött tartó javaslata körül. A tanács ugyanis elutasító javaslatot tett és fel-

hatalmazást kért arra, hogy maga a város építsen és rendezzen be minél előbb mozgókép színházat; megfelelő szabályrendeletet alkotván a mozikról.

A tanács elutasító javaslatát a képviselőtestület túlnyomó többsége elfogadta s így az addig oly nagyon érdeklődők izgatottan, némelyik boszút lihegve eltávozott.

Gotthárd János polgármesterrel és a képviselőtestület polgári tagjairól pedig még az ellenség sem mondhatja, hogy önérdékből határoznak. A mozgókép színháznak nagy jövője van. Emberül csülekedtek, hogy a bevételi forrást a város kezéből kiütni nem engedték. De viszont ezzel most már egyenesen becsületbeli kötelességet vállaltak arra, hogy ne huzzák-halasszák a felépítést, hanem még a jelen év őszére juttassák tető alá a városi mozi, mely azonnal egyenlően fog jövedelmezni szegénynek és gazdagnak, aki Székelyudvarhely város adófizető polgára s pótdátot viselő lakosa.

Az ajánlattevőknek részünkről hála köszönet azért, hogy a »Székelyország« szerkesztője által még 1912. dec. 29-én tett, a városi mozi felállításáról szóló, 9798—912. sz. alatt iktatott indítványát ily hathatósan felelevenítették. Rossz néven nem kell venni azt, hogy a polgármester és polgárság ezuttal a város érdekeit védelmezte, sőt azért elismerés jár; noha ezzel nem akarjuk azt mondani, mintha az ajánlattevők — Dr. *Pál* Ernő tiszti-ügyész közvetítő indítványával, mely 15 napos megfontolást ajánlott — kedvezőbb helyzetet is nem teremthettek volna. A közgyűlés azonban alkudozásokra nem volt alkalmas fórum.

A gyűlés többi tárgyai közül legfontosabb volt Csikszereda város tanácsának megkeresése a héjasfalva — székelyudvarhelyi vasutvonal kiépítésének sürgetése iránt. Ezt a közgyűlés magáévá tette.

— **Városi mozi Tordán.** Torda város képviselőtestülete *Zilahi* Sebess Dénes polgármester elnöklésével tartott közgyűlésén foglalkozott a Tanács jelentésével, mely beszámolt a városi Vigadó-vendéglőnek, illetve jelenlegi mozinak bérelt helyiségeiről. E szerint a *Szabó* Frigyes és *Tridzám* György szerződését felbontották s bérlőket 3000 K-val kártalanították, miután a teremre a városnak szüksége lesz. A közgyűlés korábbi határozata alapján ugyanis beállítják abba a városi mozgó-színházat, a jelenlegi mozi-helyiségben pedig villamos és vízvezetéki üzemének irodáját helyezi el. A még fennmaradó s eddig vendéglő lakásul szolgált két szobát bérbe adja a Kaszinónak és így a jelenlegi bérjövédelmet megkapja. A tanács előterjesztéseit a képviselőtestület egyhangulag jóváhagyással vette tudomásul s további intézkedésekre utasította. Kimondta a közgyűlés, hogy a város házikelésében maradt tagbirtokon egy szoba és konyhából álló lakóházat, egy félszert és ménes-aklot épített.

Nyílt levél a székely kamarához.

Írta: **Kelemen György** építész.

Székelyudvarhely, 1914. április hó.

II.

5. Visszatérve vasutainkra, a mostani vicinálisunk 1887-ben épült — boldogult Ugron Gábor kezdeményezésére és már akkor az volt az ő célja (a mi meglátszik a mostani állomás elhelyezésénél is), hogy ez a vasutvonal Romániával, mint fővonal, összeköttesék.

Igy vajudott ez kérem tovább egy évtizednél, sőt Ugron Gábor 8 éven keresztül két irányban is vétetett fel tervek. Eleget forcírozta a vonal tovább vitelét, de ő maga utóbb arról győződött meg, hogy részvénytársasággal ezt kiépíteni, teljes lehetetlen. Sok mérnöki munka semmibe ment s a székely vasut itt szépen megfeneklett.

Most kérem, midőn a magas kormány a marosvásárhely—madéfalvai vasutvonalat kiépítette, nem lehetne-e vajjon a mi vasutunk folytatását akár Gyergyó, akár Csíkszereda felé, de mint fővonalat ezzel a vonallal összekötni? Hisz ez nem csak ipari szempontból szükséges, de hadászati célból is egy olyan elkerülhetlen összekötés lenne, amit az illetékes körök talán jobban tudnak, mint én.

Sokszor emlegették a lapokban a székely vasut kiépítését, adtak fel különböző utirányokat. Nézetem szerint ez teljesen fölösleges, ha a mi vonalunk Zetelakán át (a mi természetesen rendkívüli összeg különbséggel volna összeköthető) a gyergyói vonallal, vagy ha a hadászat inkább kívánja, Csíkszeredával kötődne össze, az városunkra nézve mindegy. Élek Baross Gábor néhai miniszternek ama szavaival: *hol vasut van, nincs távolság!*

Én azt hiszem, hogy a n. é. iparkamara erre vonatkozó felvilágosítása a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter urnál meg fogja találni az utat-módot arra nézve, hogy tulajdonképpen hogyan is lehetne székely vasutunkat ebből a zsákvonalból tovább mozdítani.

6. A telefonnal pedig úgy állunk, mint az egykori gazda az esővel: „adtál Uram, de nincs köszönet benne.” S látszik is az eredmény, mert városunkban a telefon-szám február 11-ig 55 volt. Azt hiszem azonban, hogy 1-től 55-ig három számnak nincs gazdája.

A telefont kérem nagyon, de rendkívüli megfontolással vezetted be itt nálunk valaki nemcsak azért, hogy „a postán az összekötés rendbe van”, hanem a telefonaink ócskák, rosszak. Olyan telefonok ezek, a melyeket más városban nem tünnének meg. Hogy jobban méltóztassanak megérteni: ha az ember nem pofozza fel reggel az első telefonozásnál, akkor hallgat egész nap; és ezt bizony egy nap, mint egy rossz gyermekkel szemben, sokszor kell ismételn.

Az előbbieket mellőzve, a telefonunknak meg az a baja is, hogy drága! Drága azért, mert mi reggel 8 órától déli szünet nélkül beszélhetünk este 9 óráig, de meddig a megyénkbe? A megyénkbe pedig (Székelykeresztur és Oklánd kivételével, a hol be van vezetve) nagyobb községekbe csakis egy pár községbe beszélhetünk az előjárósággal és a csendőrséggel. A mi elég szép közbiztonság tekintetéből, de nem elég a kereskedő és iparos érdekek ki-elégítésére.

Erről is többször megemlékeztek helybeli lapjaink, de mind csak kiáltások maradtak a pusztába. Ennél különösen kérjük és várjuk n. é. iparkamaránknak a közbelépését a kereskedelemügyi miniszter ur Ó nagyméltóságánál, hogy a telefon havi bére mérsékeltesse, továbbá terjeszkedjen ki a mi telefonozási engedélyünk városunk központjától legalább 100 kilométerre (mert ez Budapest és környékén meg van) vagy mondjuk határolt megyéinket és meglehet szabni a székely vármegyét Brassó és Segesvár bele számításával.

Akkor kérem, ha ezek az összekötetések a havi díjakkal engedélyeztetnek, mindjárt más lesz a forgalom és az előfizetők száma évente nemcsak 1-től 3 számig fog szaporodni.

Ez a jelen állapot kérem az iparban és kereskedelemben véghetetlen hátrány s mindaddig, míg ezen változás nem fog történni, ott leszünk, a hol évtizeddel ezelőtt állottunk.

Részemről elérkezettnek látom az időt arra, hogy a mult könyvét megpézzük és a mai helyzetről a kereskedelemügyi miniszter ur Ó nagyméltóságát behatóan felvilágosítsuk és a Székelyföld ez égetően sürgős szükségletének teljesítését kérelmezzük.

20-adik évfolyam. 20-adik évfolyam

SZÉKELYORSZÁG

(„Székely-Üdvarhely”)

Csik-, Háromszék-, Maroslorda-, Tordararanyos- és Udvarhely-vármegyék pártoktól független, székely érdekű újsága a székelység előharcosa. Szerkeszti s kiadja **BETEĞH PÁL** laptulajdonos. Előfizetési ára egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.

É nap

Szerda,
április hó
1
Hugó pk.

az új évnegyed kezdete. Ha előfizetése lejárt, siesen azt megújítani, hogy a „Székelyország” b. címere ezután is pontosan érkezze.

Célja a székelység önvédelmi ösztetömörítése a szélrózsa minden irányából s a „Mindnyájan egyért s egy mindnyájáért” testvéri törekvés alapján, a nemzeti főtartó elem boldogulásának forrásait feltárni, felszínre tartani a mult, jelen és jövő tárgyilagossá, politikától mentes, szigorúan igazságos, szeretetteljes latolgatásával. — Aki igaz székely, aki magyar, részt kell vegyen e nemzetet védő nagy munkából!

Mutatószámot bárhoda küld a „Székelyország” kiadóhivatala Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz.

SZÉKELY GAZDA.

Tudományt a székely népek!

Írta: **P. Szentmártoni Bálint.**
(4. folytatás és vége.)

A tisztán falusi iskolák tanterve újra dolgozandó, melynek gerince az agrikultura legyen a 8 és nem 6 osztályon át. Hát nem látták be még az arra hivatottak, hogy a száz népiszkolák épp ezért vannak előnyben, népük érdekét illetőleg?

A nyolc osztályú népiszkolának gazdasági és nem általános ismétlő iskola legyen a folytatása a földmívelési miniszterium fennhatósága alatt, ami úgy hírlik, hogy tervbe is van véve, de mint mindig, úgy most is pénzügyi akadályok és nehézségek lépnek előtérbe s a kirendeltségek költségvetését is szűkebbre kell szabni, mert — a „Gazdaszövetség” szerint — kellene a milliók az „Adria”, meg a többi nagy tengerhajózási részvénytársaságok dús gazdag részvényeseinek.

„Jó tudni — mondja a „Gazdaszövetség” — hová kerül a rengeteg millió, melyért vértizzadnak az adózók százezrei.

Ezentul, ha egy falu, egy gazdakör, vagy szövetség népházépítésére, iskolára vagy népkönyvtárra állami segítséget akar, majd az „Adria” tengerhajózási részvénytársasághoz küldje; ott van pénz, míg a földmívelési miniszteriumhoz hiába fordul, mikor neki sincsen. Ha nincs vetőmag, soh'se busuljanak a kisgazdák: jövőre már az „Adria” hajói szántanak a zord tengereken, ahol bőven lesz aratás, ha mindjárt nem is a gazdák, hanem hazai és külföldi pénzesoportok javára. S mikor az Adriának, ennek az ötvenmillió üzleti tőkével rendelkező szegény, altruista intézménynek, amely csekély 15 százalékos nyereséggel is beéri, 35 hajója, hátán a dalmata hajósokkal büszkén gőzöl az oceánon keresztül, duzzadjon a keblünk, mert *mezőgazdasági állam helyett — tengeri hatalom lettünk.*“

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter 1902. évi szeptember hó 24-én 66,569. sz. alatt kelt rendeletével kiadott gazdasági ismétlő iskola szervezete és tanterve 2-dik §-a szerint a mezőgazdálkodással, szőlőmíveléssel, kertészettel, gyümölcs-termeléssel vagy erdőgazdasággal foglalkozó községek, ha csak mindkét nembeli ismétlőtanköteles gyermekeinek száma a 40-et eléri, köteles gazdasági ismétlő iskolát állítani és tartani. A 6-dik §-a szerint pedig: egymástól — a községek központjától számítva — három és 7 tized kilométernél távolabb nem eső két vagy több község a közigazgatási bizottság engedélyével egyesülhet egymással gazdasági ismétlőiskola szervezésére, de csak azon esetben, ha a községek 13--15 éves tanköteleseinek összes száma a 60-at túl nem haladja. A tanterv pedig elég tüzetesen öleli fel és válogatta ki a tanulni valót.

Ennél többet nem is ohajtanánk egyelőre, csak annyit még, hogy a kirendeltség e téren is lépjen akcióba s törekedjék meggyőzni a földmívelési miniszteriumot arról, hogy a gazdasági ismétlő-iskolák fölállítására a Székelyföldön elodázhatatlan, mert ettől várjuk népünk haladását.

Addig is, míg ezen kemény diók feltörsére kerülhetnének, hogy az idő fejünk fölött hiába, tétlenül nem muljon el, tisztelettel és szeretettel kérjük a székelyföldi kirendeltségeket s azok vezető elemeit: fejlesszék egyesületeinket lehető minden erővel; fejlesszék, illetve szaporítsák a mintagazdaságokat számadási kötelezettség mellett; terjesszék a háziipar minden nemét a helyi érdekeknek megfelelően, ezek közül különösen a fafaragást és női szabást, valamint a főzés mesterségét. A kormány pedig rendezze a képezés elavult rendszerét is

A mintagazdák, gazdasági tudósítók és az egyesületi vezetők révén fedezze föl és gyógyítsa sebeinket, mert ha nem, elveszünk, elvérzünk s a hős Csaba utódjai ellepik a nagyvilágot, mint Juda népei s aztán mi is gyűjthetjük és őrizhetjük ereklyeként *Jeremiás siralma*it.

Fölteát a nemes és szent munkára emberek, vezetők, s mindazok, kikben van szívjóság, nemes lélek a hanyatlásnak indult székely véreink iránt, mert a költő lelke is arra int, hogy

Tégy, míg tenni erőd nem hanyatlík, Tettekben őrizi nevünk a mult.

Légy gazdag vagy szegény,
[munkátlanul:
Éltünk, mint buborék csak volt
[s elmúlt!

Iparos polgártársainkhoz.

Székelyudvarhely r. t. város tanácsa 2225—914. k. i. sz. alatt a következő felhívást intézte iparos polgártársainkhoz:

A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara teljes ülése elhatározta, hogy Székelyudvarhelyen az ipartestület megalakítását kezdeményezi s az alakulás körüli teendőben közreműködik, mert az ipartestületnek a hiánya oly városban, mint Székelyudvarhely is, az ipar fejlődésének nagy hátrányára van s az különösen a kisiparra nézve életkérdés s ennélfogva a jelenlegi állapot tarthatatlan.

A városi tanács az ipartestület alakításának szükségességét már régen belátta s a szükséges lépéseket a megalakulásra meg is tette több ízben, de iparos közönségünk közönyössége és nem törődőmsége folytán mind ez ideig nem sikerült.

A kamara László Gyula titkár urat fogja kiküldeni a *folyó hó 22-én este 7 órakor* a régi városház nagyszobájában tartandó értekezletre, a hol ismertetni fogja a testület célját, szervezését és alakításának módjait.

Ennélfogva felhívjuk az összes ipartársulatokat, hogy tagjaikkal együtt a fenti időben az értekezleten megjelenni sziveskedjenek lehetőleg teljes számban az ügynek nagy fontosságára való tekintettel.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1914. évi április hó 4.

Gotthárd János s. h.
— polgármester.

HIREK.

— **Székely küldöttség — Bécsbe.** Székelyudvarhely város képviselőtestületének tagjait vasárnap délután 5 órára, a vármegyeház kistermébe tanácskozássra hívta össze **Ugron János**, Udvarhelyvármegye főispánja a helyi katonai helyőrség nagyfontosságú ügyében. A lelkes, székely szeretettől áthatott főispán több lényeges dolgról tett említést megnyitójában; így a Szejke-fürdőn mutatkozó természeti kitérősekről s a kormánytól tett közbenjárásairól is beszámolt. A teljes számban megjelent értekezleti tagok előtt **Dr Szabó József** városi főjegyző ismertette az eddig tett lépéseket s a reá kapott válaszokat. Ezután **Ugron Ákos** csodálkozásának adott kifejezést, hogy az ügy a mai stádiumában áll. Hiszen főispánsága idején a honvédelmi miniszter neki határozott ígéretet tett, hogy a 82 ezred törzsét Székelyudvarhelyre helyezik, sőt a kaszárnya építési terveinek díjtalan átadását is a miniszter megígérte. A polgármestert akkor erről informálta és utasította, hogy a szükséges lépéseket azonnal tegye meg. Majd többek felszólalása után az értekező kimondta, hogy a helyőrségnek két zászlóaljval való kiegészítését és az ezred törzsének Székelyudvarhelyre való végleges letelepítését küldöttségileg kérelemzik úgy a honvédelem, mint a hadügyi miniszternél. Erre vonatkozólag a város képviselőtestülete már határozott is, amelyről lapunk más helyén hozunk tudósítást.

— **Az E. M. K. E.** e hó 19-én d. e. 10 órakor a kir. tud. egyetemi aulában rendkívüli közgyűlést tart az új alapszabálytervezet és munkaterv tárgyalása ügyében Kolozsvárt.

— **Benedek Elek**, a székely írók atyamestere, jó tanácsot adott a „Csiki Írók Társaságának”, mely most van szervezkedésben. **Béla** Bélának a „Csikvármegye”-ben megjelent írása szerint — Elek apó, a nagy mesemondó, így szólt: „A Székely Egyesületek (Talán a Székely Társaságok Szövetsége. Szerk.) évenként a Székelyföld különböző helyein (tavaly nyáron Előpatakon, az idén Marosvásárhelyt) nagy-gyűléseket tartanak. Ajánlotta tehát hogy az egész Székelyföld intellektuális erőit hozzuk össze s Marosvásárhelyen a Székely Egyesületek (Székely Társaságok Szövetsége) támogatásával tartsunk egy nagy hangversenyfélélt, ahol felolvasás, előadás, szavaltat, zene, ének szerepelhet. Dél előtt megtartják az Egyesületek az ökö üléseit, délután vagy este tartásuk meg az írók a nagy szellemi bemutatót. Azután a bemutatott alkotásokat „Székely Almanach”-ban adják ki, a mibe a már régebben is elismert székely írók ingyen adják dolgozataikat, hogy a maguk írásival egy helyen, a még ismeretlen székely tehetségeket is bemutassák.”

Ehez a bölcs, széles látókörű tervezethez, a magunk részéről örömmel csatlakozunk. Tömörüljünk és tömörítsünk mindeneket az össz-székelység zászlója alá. Legyen vezérünk **Benedek Elek**. Alakuljon meg a Székely Írók és Ujságírók Társasága a Székely Társaságok Szövetségének kebelén, ezzel kapcsolatosan, de önálló vezetéssel. A „Székely Almanach” pedig legyen a „Székely-Egyesületi Képes Naptár és Évkönyv.” Az erőket tömörítsük és sorakozzunk egyszer már a tettek mezején. Szerény javaslatunkat ajánljuk az illetékesek jóakaratu figyelmében.

— **Az öreg honvédek** nyugdíjának felemelését küldöttség útján kérelmezi a honvédegyetek országos központi bizottsága a miniszterelnöktől. Az idei országos nagygyűlést május 25. és 26. napjain fogják megtartani Budapesten.

— **Kollegiumi igazgató.** A székelyudvarhelyi ref. kollegium nagyérdemű igazgatója: **Gönczi Lajos** nyugalomba vonulása folytán üresedésbe jött állásra, **Gyárfás Endre** főgondnok elnöklése alatt, a koll. előjárásága **Szabó András** tanárt választotta meg igazgatónak. A vezetőállásra teljes mértékben hivatott új igazgatót, magunk részéről is szívesen üdvözljük.

— **Báró Orbán Balázs**, a Székelyföld igaz lelki, dicső multu nagy fia — csendesen pihen a Szejke fürdő környékén levő sirboltjában. Másfél évtizeddel ezelőtt a hála és kegyelet oltártüze fellobbant és a nagylelkű székely emléket szobor emelésével ohajtották megörökíteni az utódok. Székelykeresztúron teljes szervezetű szoborbizottság volt, amelynek ügyvivő elnöke: **Sándor János**, jegyzője, **Pap Mózes** és pénztárnoka: **Barabás Lajos** volt. A szent célra befolyt összegeket központilag kezelték Székelykeresztúrt. Azonban már régen, nagyon régen semmi szó, semmi beszéd és különösen semmi számadás nem látott nyilvánosságot. Az élet mulandó, de a tettek megmaradnak. Azt hisszük, kötelességet teljesítünk a köz érdekében, mikor arra kérjük itt, a nyilvánosság előtt a szoborbizottság jegyzőjét: **Pap Mózes** székelykeresztúri unitár. gimnáziumi igazgató urat, legyen szíves a szoborbizottság mai állapotáról és főképen az annak idején befolyt összegek hol-létéről felvilágosítást nyújtani. Szeretettel kéri és várja: a „Székelyország” szerkesztősége Székelyudvarhelyt.

— **A „Csikvármegyei Irodalmi Társaság”** Gyergyószentmiklóson időző tagjai az alakulógyűlés után a „Gyergyói Múzeum és Könyvtár Egyesületbe” összehordott muzeális tárgyait tekintették meg, ahol az alig pár hónapos működésről többen igen elismerően nyilatkoztak.

— **Községi takarékpénztárak** a Székelyföldön bizony még nincsenek. Ez elég kár, mert jó néhány ezer korona évről-évre — mindenütt, ahol ez a nagyszerű intézmény bevezetve még nincs — elveszettnek

tekinthető. Ime egy élő példa. Torontál vármegyének pancsovai járásában van egy kis község: **Ferencshalma**, lakosainak a száma mindössze 3838 — mely még 1886-ban megcsinálta a maga kis községi takarékpénztárát 40.000 K alaptőkével. Ennek a múlt évi mérlege 38.422 korona tiszta nyereséggel zárult, amelyet tulnyomó nagy részében községi célokra fordítanak. A csekély 40.000 K alaptőkével bíró kis intézetnek 60.490 korona a tartaléka és betétállománya 674.329 korona.

— **A városi mozi** — természetesen Marosvásárhelyt — 1914. március havában tiszta jövedelem címén, négyezerháromszázhetvenegy korona 27 fillért fizetett be a közpénztárba és szeptember havától március végéig a befizetett összeg meghaladja a negyvenegyszer koronát. Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy a Székelyföld városainak vezető-körében szólaljon meg a lelkiismeret s ne engedjék tovább a városok részére kiaknázatlanul, ezt a biztos jövedelmi forrást Minden perc, minden pillanat elmulasztása egy-egy élő vád az intéző-körök terhére, — a városok jövedelmi forrásainak elhanyagolása miatt.

— **Száz éves mult** e hó 7-én az a gyönyörű galambbugos székelykapu, mely a Szén-piac közelében a Rác-utca bejáratát zárja el Kézdivásárhelyt. Célszerű lenne, hogy az ilyen művészeti emlékeinket összegyűjtve, megőrizzük az utókornak.

— **László Gyula**, a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara másodtitkára vasárnap előadást tartott a Romániával kötendő vámszerződésről és ezzel kapcsolatban az ipartestületek alakításának szükségességéről Kézdivásárhelyt. A tanulságos előadás végével Székely János, a Székely Társaság elnöke, köszönetet mondott a titkárnak.

— **A Tordai Kaszinó** majdnem másfél évi időközi kormányzás után tartott közgyűlésén új tisztviselői kart választott. Elnöke: **Dr Horváth Miklós** alispán, alelnök: **Dr Vertán Endre**, igazgató: **Jakabos Mihály**, jogtanácsos: **Dr Lőrinczy Ákos**, jegyző: **Dr Páll Gábor**, pénztárnok: **Borbély Máté** lett. Közgyűlés után a Kaszinó nagytermében barátságos vacsora volt, amelyen **Dr Betegh Miklós** főispán is résztvett.

— **A vágóhid építése** Székelyudvarhelyt — mint egyik optimista olvasónk véli — legnagyobb valószínűséggel még pár évig el fog húzódni. Ezt abból következteti az illető, mert a „Vállalkozók Közlönyé”-ből kitetszőleg, a városi mérnök urnak több állami hid vállalatai s privát munkái vannak. Így aztán nagyon nehéz egynek két nyeretet megülni. A mészárosok pedig szép csendesen nyugodjanak bele, hogy a nyári hosszú napokra a rozoga vágóhid villanyvilágításra lesz berendezve és fényes világítás mellett, jobban ellenőrizhetik a pocegerék garázdálkodásait — a hústömegben...

— **A Tordai Gazdasszonyok Egyesülete** folyó évi április 19-én d. u. 4 órakor a Közművelődési ház nagytermében közgyűlést tart, amelyre a tagokat ezton is meghívja az Elnökség.

— **A békási szoros.** A Gyergyószentmiklóson folyó hó 6-án tartott értekezletből kifolyólag a „Csikvármegyei Irodalmi Társaság” tagjai örömmel szereztek tudomást arról, hogy Gyergyószentmiklós vidékének természeti gyönyörűségeit, köztük a „Gyilkostó”-t s a **békási szorost Vákár P. Ártur** lapszerkesztő turistakalauz formájában akarja ismertetni az országgal és Szopos Sándor rajztanár festőművész rajzaival kapcsolatban a külföldi illusztrált lapokban is. Az irodalmi társaság tagjai ehatározták, hogy a matiné alkalmával Gyergyónak ezen természeti csodáit föl fogják keresni, hogy erről majd ismertetéseket közöljenek a különböző lapokban, hogy a Székelyföld idegen forgalmát a természeti kincsek ismeretése által növeljék.

— **Női ráhaszabó mertertanfolyam** lesz ez évi június 29-től augusztus 16-ig Budapesten, a technológiai iparmuzeumba, a kereskedelemügyi miniszter megbízása folytán. A napi 9 oktatási órával tartandó tanfolyam célja a női ruhakészítő iparosok tovább képzése. Mellékes célja azonban még az is, hogy a kiképzett jelesebb mesterek alkalom-adtán lakóhelyükön a mestereknél és segédeknel szükséges tovább-képzés ügyét szolgálják. Pályázatok folyó évi május 10-ig a kereskedelmi és iparkamarához Marosvásárhelyre nyújtandók be. Bővebb feltételek a „Székelyország” kiadóhivatalában is megtekinthetők.

— **A városi sóskut** helyreállítását Székelyudvarhely képviselőtestülete 1500 K költséggel elhatározta. A sóskutat a rendkívül sok eső miatt történt földcsuszamlás temette volt el.

— **A madarak és fák napja.** A jövő nemzedéknek az élők világa nagyobb szeretetére és megbecsülésére irányuló nevelésének egyik fontos tényezője a madarak és fák napjának évről-évre ismétlődő ünneplése. A kir. tanfelügyelők felhívják vármegyéjük minden tanítóját, hogy a madarak és fák napját a folyó év tavaszán is az ügy jelentőségéhez képest komoly előkészülettel, programszerűen, az iskolai előjárásoknak a bevonásával tartsák meg és kapcsolatosan az országos ifjúsági madárvédő ligának helyi csoportját is szervezzék. Az ünnepélyről és ligáról szóló iskolai jelentést a Néptanítók Lapjában május hóban mellékletként megjelenő kérdőív felhasználásával június végéig küldjék be a kir. tanfelügyelőséghez még akkor is, ha nem tartották meg az ünnepélyt: ez esetben jelezzék az ünnepély elmaradásának okát. A jelentésttevők mind megkapják az V. évkönyvet, melyben adataik napvilágot látnak és a mely az ünnepléshez minta előadásokkal is szolgál.

— **Mérnök és erdőmester tanácsos.** Szászváros képviselőtestülete a második tanácsosi állásra mérnöki képesítéssel bíró pályázót alkalmaz, aki egyúttal a város mérnöki ügyeit is gondozza, míg az újonnan beállítandó erdőmester, egyúttal város gazda lesz — privatizálás nélkül.

— **Székelyföldről Észak-Európába** nagyszabású társas tanulmány kirándulást rendez Haker Viktor marosvásárhelyi felsőkereskedelmi iskolai tanár július 2-ikától július 31-ig Németországon keresztül Svédország és Norvégiába. Teljes el látással, utazási költségekkel csak 650 koronába kerül. Jelentkezni lehet május 15-ig 50 K előleg beküldésével a Közgazdasági Bank és Takarékpénztár r. t. Marosvásárhely címén a cél megjelölésével.

— **Triesti általános biztosító társulat** (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali), e legnagyobb leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegeinek főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és vízszontbiztosító r. t., baleset- és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadék-biztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosításokat és versenylovak, teliverek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítást a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság, valamint áru- és utipodgyászbiztosításokat az Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság számára. A székelyudvarhelyi ügynökség: Marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár r. t. fiókja, Rösler és Gábor, Sterba Ödön, Csillag István.

— **A „Turul” Cipőgyár Részvénytársaság** ez idő szerint több, mint 1200 alkalmazottat foglalkoztat és így a Monarkia legnagyobb cipőgyára. Évi termelése körülbelül az egy millió párt haladja meg és pedig a legolcsóbb munkáscipőtől a legfinomabb luxuscipőig minden kivitelben, amelyek 120 saját elárusítóhelyen kerülnek eladásra. Ezen tartóssága, csinos kivitele és olcsóságánál fogva világhírűvé vált gyártmány nagyszámu vevőköre nap-nap után folyton emelkedik úgy, hogy ezen mintaszerű vállalat sikere állandóan növekedik.

— **Állami út** lesz a székelyudvarhely—brassói utnak felsőrákos—mogyorosi szakasza, mely 18.50 km. hosszú. Az állam az 1914—15. évben ugyanis több utvonalat kezelésébe átvessz s ez is azok között van.

— **Exportálják a székeleyt ;** vizsik hol ide, hol oda, csakhogy épen itthon, a határvédő őrhelyen ne boldoguljon. Ez évben már harmadizben szerződött a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete Erdélyből cselédeket és pedig úgy konvenciók családokat, valamint legény és leány éves cselédeket, akiket Délmagyarország különböző községeiben, jobbára kiscsajdánál helyeztet el — mint ezt a „Budapest” című napilapból olvassuk Két előző alkalommal Dicsőszentmárton és Sővárad környééről jöttek összesen száztizennégyen a Délvidékre, legtöbb pedig Marosvásárhelyen időzött az egyesület ügyvezető titkára, aki ezúttal Ákosfalva, Kebele, Székelyvaja, Batzkamadaras és Nyárad-szereda községekből szegődött a földmivelésügyi minisztérium székelyföldi kirendeltségének közreműködése mellett. Most tízenkét családot, tízenhárom legényt és négy leányt szegődettek, akik családtagjaikkal együtt számszerint ötvennégyen április 1-én érkeztek meg Temesvárra és innen rendeltetési helyeikre, nevezetesen: Alsóelemér, Varjas, Vejte, Billéd, Garabos, Orczyfalva, Szépliget, Palona községekben utaztak. Eddig összesen 168 személyt hozott a Délvidéki Földmivelők Egyesülete Erdélyből Délmagyarországra. — Így szól a nekünk oly szomorú tudósítás. Mi és a székeleyt érdekeket annyira szíven viselő „Iparvédelem” lelki mélységéből kiáltjuk: Vissza székeley! Vissza, mert amíg vándorolsz, idegenek foglalják el ősi őrhelyedet s nagyon könnyen történhetik, hogy többé nem is leled meg azt. Ez pedig nem annyira neked, mint a hazának lenne veszedelmes és soha helyre nem hozható baj... Vajjon látják-e ezt mások!? Mi így látjuk.

— **Az első jégeső** is lehullott f. hó 7-én d. u. egy és két óra között Székelyudvarhelyt a multkori mennydörgés után. Mintegy 10 p.-ig tartott az esővel vegyes borsó nagyságu jéghullás.

Tapaszi képtárlat az utcán.*

A mióta egy ekzaltált zsentlmen kiálalta a különböző színű — fekete, zöld, sűrű, lila, narancsvörös, stb. — rizsporokat, amelyeket magyaráz pudernek neveznek, ijesztő szinszaporaságu lárvákhoz hasonló arekulatokkal találkozunk. Egy olvasóm — mert van egy olvasóm, aki minden a humor hurján pengtetett kísérletemet elolvassa (szerénységem tiltja megnevezni őt) — arra figyelmeztetett, hogy nemcsak észre kell venni végre ezt a mozgó, utcai képtárlatot, hanem műbírálatot írni róla. S így is lön.

A feste'tt puderkép-tárlat körüli részén több tehetséges művésznővel ismerkedtünk meg. Fabán Eliz képe

* A „Budapest” című kitűnően szerkesztett napilapból vesszük át ezt a szellemes eseményt. Megérdemli, hogy minél szélesebb körben olvassák. Szerk.

«Közel a kétségbeeséshez» magánviseli egy még nagyra hivatott egyéniség puderpamacsanak nyomait. A kanarisárga arcból remekül sirt ki — mit sirt? zokogott! — a cipői pertlihez hasonló szemöldök. Igazán sajnáljuk, hogy szoban forgo hölgy mellőzte a színes paróka viseletet. Kobalt-kék vendéghaj pompásan illett volna a színek e találkozásához.

Közfeltűnést van hivatva kelteni a «Hat ez mi?» című kép, komponálta és viseli Braunberger Sománé. A hamuszürkére emaillozott arcból sárga liliomszerű orr hajlik ki. Kár, hogy kissé jargonszerűleg el van rajzolva, de erről Braunbergerné nem tehet. A szóbanforgó képet — hir szerint — megvette Braunberger Soma, miután Braunbergerné leánykorában minden áron eladó volt.

Realisztikus hatást vált ki a nézőből a «Hamis fogsor vigyorgó mezőben», tulajdonosa és készítője özvegy Tivoli Bernáiné. A füzöld puder ügyes elosztása és gyülekezése a ragyapontokba valami fenomenális. Sőt: fenomenálatias.

A miniatűr arcképzés terén Klips Tonesi varróleány — bal-arc citromsárga, jobb-arc megzypiros — minden várakozást felülmut. Örömmel tapasztaltuk, hogy egyes hölgyek képelőversenytálló színekben vagyon, csakhogy — például vörös test, lila sapka helyett, zöld homlok, kék orr és lila pofacsont látható. A színes rizsporok új perspektívát tárnak a nők elé, de jaj, ha zápor éri őket utól! Akkor úgy néznek ki, mintha most kerültek volna ki valamelyik vonalzó-intézetből.

Fakir.

Csikóvármegyei Irodalmi Társaság

(A „Székelyország” eredeti tudósítása.)

Gyergyószentmiklós, 1914. ápr. 6.

Gyergyószentmiklóson április 6-án alakult meg a „Csikóvármegyei Irodalmi Társaság”. Ezen irodalmi társaság megalakulását a székelyföldi intellektuális erők közös megállapodása hozta létre s célja minden olyan törekvés egyesítése, a mely a Székelyföld jobb viszonyát előkészíti s biztosítja. Szükségét belátták azok a kik e cél érdekében tömörültek s a megvalósítás együtt találta mindazokat, akikre ez a mozgalom kezdettől számított. Az alakulás a gyergyószentmiklósi „Katholikus Kör”-ben ment végbe, ahol megjelentek: Szabó György esperes plébános, Görög Joáchim szentszéki tanácsos, esperes-plebános, Ádám Éva írónő, W. Földes Anna írónő, Orel Dezső polgármester, Zsögön Zoltán író, tanár, Szopos Sándor festőművész, tanár, Gnelminó József tanár, Dr Benke Antal szerkesztő, Dr Kugler Vilmos ügyvéd, Dr Bernád Ágoston, Portik Andor, Balás Béla, Kémenes Antal tanár, Gál Ignác, Sántha Albert, Ferenczy Sándor, Imets Béla és Vákár P. Arthur lapszerkesztő. Az értekezletet a fővárosi székely írók egy nagyobb csoportjának a megbízásából Balás

Béla nyitotta meg s ismertette azt a célt, melyet egy irodalmi társaságnak szolgálnia kell. Rámutatott azokra a vészterhes jelenségekre, a melyek az egész Székelyföldet körülveszik s szükségét tartotta annak, hogy a társadalmi szervezetek mellett irodalmi társaság is alljon a veszélyeztetett székely érdekek védelmére. Teljes képét nyújtotta annak, hogy milyen uton kell haladnia annak az irodalmi társaságnak, hogy mind az 5 vármegyében megalakulva, egységesen járjon el a közös cél érdekében. Balás indítványára Szabó Györgyöt az értekezlet elnökéül, Vákárt jegyzőjéül kérte fel a gyűlés. Az előterjesztéshez hozzászóttak Zsögön Zoltán, Portik Andor, Szabó György, Görög Joáchim, Orel Dezső Ádám Éva, Dr Benke Antal, Vákár P. Arthur.

Zsögön Zoltán terjedelmes hozzászólásában az eszme megvalósításának szükségét hangoztatta s rámutatott arra, hogy a székelyföldi intellektuális erők várva-várják, hogy alkalmas módon, alkalmas formában, alkalmas időben megnyilvánulhassanak s a részükre kijelölt hivatást betölthessék. Portik Andor annál is inkább szükségét látja az egyesületi szervezetnek, mert a káros nyugati irányzat s a veszedelmes keleti áramlat gondolkozóba kell ejtsen mindenkit, aki a Székelyföld helyzetén töpreng. Vákár P. Arthur lapszerkesztő a számottevő székely irodalmi gárda munkálkodását nagy fővárosi napilapban tartja szükségesnek, hogy ezek után ismerje meg az ország a Székelyföld helyzetét, viszont a székelyföldi társadalmi tényezők bátorítására, lelkesítésére szükséges, hogy a székely írók erejük egy részét itthon is értékesítsék, a mi a vidéki hírlapirodalom támogatásával érhető el Ádám Éva a vármegyénkenti szervezést s a Székelyföldtől távol élő tényezőknek a harcba való bevonását indítványozta. Benke Antal szervezési bizottság megalakítását tartja szükségesnek. Többek hozzászólása után az alapszabálytervezetnek általánosságban való ismertetése mellett, a »Csikóvármegyei Irodalmi Társaság» megalakulása kimondatott. Balás Béla bejelentette, hogy az alakulást többen távirati uton üdvözölték és részvételüket bejelentették: Lázár István író Budapest, Madarassy Gyula Szépviz, Ady Mariska Csikószereda, Hargitai István hírlapíró Budapest, Dr P. Jánossy Béla író Kolozsvár, Kiss Menyhért író Budapest, Betegh Pál szerkesztő Székelyudvarhely, Sümei Vilmos országgyűlési képviselő.

Az előkészítő bizottságba Lázár István elnöklettel mellett Balás Béla titkárt, W. Földes Anna pénztárnokot, Zsögön Zoltán, Portik Andor, Vákár P. Arthur tagokat választották be.

Elhatározottak, hogy a „Csikóvármegyei Irodalmi Társaság” első közgyűlését Gyergyószentmiklóson a Kossuth-szobor alapkövetétele ünnepe, május havában irodalmi matinéval kapcsolatban fogja megtartani.

A társaság tagjai este barátságos összejövetelt tartottak.

Székelyföldi választó-kerületek

(Folytatás és vége)

Marostordapármegye.

Gernyeszegi választókerület. Székhelye: Gernyeszeg. Ákosfalva, Alsóbölkény, Backamadaras, Bede, Csej, Ehed, Erdőcsinád, Erdőszengyel, Felsőbölkény, Gernyeszeg, Görgényadorján, Görgénykakucs, Görgénynadas Görgényoroszfalu, Görgényseákna, Gyulakutas, Harasztkerék, Havadtó, Hétiúkk, Ikland, Iszló Jedd, Jobbágytelek, Kebele, Kebeleszentivány, Kelementelke, Kisadorján, Kisilye, Kiszederjes, Kiszentlőrinc, Koronka, Körtvélyfája, Magyarpéterlaka, Marosagárd, Marosjára, Marossárpatak, Marosszentgyörgy, Marostelke, Nagyardorján, Nagyernye, Nagyszederjes, Nyárádbálintfalva, Nyárádgállfalva, Nyárádszentbenedek, Nyárádszentlászló, Nyomat, Sáromberke, Soropháza, Székelybós, Székelybó, Székelyhodos, Székelykál, Székelymoson, Székelysárd, Székelytomp, Székes, Szentgerice, Szentháromság, Szentmihály, Vadad, Vadasd, Vece (62 község).

Mezőbándi választókerület. Székhelye: Mezőbánd. Bazéd, Cserefalva, Csiba, Csittszentiván, Egerszeg, Fintaháza, Folyfalva, Galambod, Göcs, Hagymásbodon, Harc, Káposztás-szentmiklós, Kisgörgény, Kislekence, Lőrincfalva, Lukafalva, Lukailencfalva, Malomfalva, Marosdárdos, Maroskeresztur, Maroskisfalud, Marosszentanna, Marosszentkirály, Meggyesfalva, Mezőbánd, Mezőbergenye, Mezőcsávás, Mezőfele, Mezőköplény, Mezőmadaras, Mezőmènes, Mezőpagozca, Mezőpanit, Mezőrűcs, Mezősámsond, Mezőszabad, Mezőszentmárton, Nagyölyves, Nánánfalva, Nyárádkarácson, Nyárádtó, Somod, Szabéd, Száltelek, Székelycsóka, Székelykakasd, Székelykövesd, Székelysópatak, Székelyuraly, Székelyvaja, Szövérd, Udvarfalva, Várhegy (53 község)

Nyárádszeredai választókerület. Székhelye: Nyárádszereda. Alsóköhér, Alsóoroszi, Akosfalva, Berekeresztur, Buzaháza, Csikfalva, Csókfalva, Deményháza, Demeterfalva, Erdőszentgyörgy, Felsőköhér, Felsőoroszi, Geges, Görgényhodák, Görgényorsova, Görgényszentimre, Görgényüvegcsűr, Havad, Ilyemez, Jobbágyfalva, Kásva, Kendő, Kibéd, Kincsesfő, Libánfalva, Mája, Makfalva, Márkod, Mikháza, Nyárádandrásfalva, Nyárádköszvényes, Nyárádmagyarós, Nyárádremete, Nyárádselye, Nyárádszentanna, Nyárádszentimre, Nyárádszentmárton, Nyárádszentsimon, Nyárádszereda, Rimány, Seprőd, Süketfalva, Székelyabod, Székelybere, Székelyszentistván, Szováta, Torboszló (48 község).

Szászrégeni választókerület. Székhelye: Szászrégen. Abafája, Alsóidecs, Alsórépa, Bala, Beresztelke, Déda, Dicsznajó, Erdőszakál, Felsőidecs, Felsőrépa, Füleháza, Gödemes-

terháza, Holtmaros, Idecspatak, Kisnyulas, Körtekapu, Lóvér, Magyarfülpös, Magyaró, Magyarrégen, Marosfalva, Maroshévíz, Maroskövesd, Maroslaka, Marosliget, Marosoroszfalu, Marosvécs, Mezőmajos, Monosfalva, Nagyerce, Oroszidecs, Palotailva, Pétele, Póka, Pókakeresztur, Pusztalmás, Radnótfája, Ratosnya, Szászrégen r. t. v., Toldalág, Unoka, Vajdaszentivány (42 község).

Tordaranyospármegye

Felvinci választókerület. Székhelye: Felvinc. Alsóaklos, Alsópodsága, Alsószentmihály, Alsószolcsva, Aranyosbánya, Aranyosgerend, Aranyosgyéres, Aranyoslóna, Aranyosmohács, Aranyospolyán, Aranyosrákos, Aranyosronk, Bágyon, Bedellő, Berzesd, Borrév, Csákó, Csegez, Dombó, Felfüged, Felsőcsóra, Felsőpodsága, Felsőmihály, Felsőszolcsva, Felvinc, Gyérszentkirály, Harasztos, Inakfalva, Kercesd, Keresztes, Kövend, Marosdécse, Marosörményes, Marosveresmart, Muncsal, Nagylupsa, Sinfalva, Sösszentmárton, Szártos, Szászlavinc, Székelyfődvár, Székelyhidas, Székelykocsárd, Torockó, Torockógyertyános, Torockószentgyörgy, Vajdaszeg, Várfalva, Vidaly, Aranyoslonka (51 község).

Marosludasi választókerület. Székhelye: Marosludas. Aisódetrethem, Aranyosegerbegy, Felsődetrethem, Gerendkeresztur, Hadrév, Keménytelke, Kerelőspatak, Kisikland, Magyardellő, Marosbogát, Marostátos, Maroskece, Marosludas, Marosorbó, Meződobon, Mezőbó, Mezőcsán, Mezőceked, Mezőgerebenes, Mezőkapus, Mezőkok, Mezőméhes, Mezőörke, Mezőpete, Mezőzélyi, Mezőszakál, Mezőszengyel, Mezőszentjakab, Mezőszetmargita, Mezőtőhát, Mezőujfalva, Mezőuraly, Mezővelkér, Mezőháza, Nagykland, Oláhdellő (37 község).

Tordai választókerület. Székhelye: Torda. Alsófüle, Alsójára, Alsóvidra, Aranyosfő, Aranyosivánfalva, Aranyosponor, Aranyosvágás, Bányabükk, Bányahavas, Berkes, Bikalak, Bisztra, Csértés, Csűrűlye, Fehérvölgy, Feketevölgy, Felsőaklos, Felsőfüle, Felsőpeterd, Felsővidra, Hasadát, Havasszonyfa, Idal, Járabánya, Járamagura, Járarakos, Járaszurdok, Kisfenés, Komjászeg, Koppánd, Középpeterd, Magyarléta, Magyarórág, Magyarpeterd, Magyarszilvás, Mészkö, Mikes, Oláhléta, Pusztacsán, Pusztaszentkirály, Pusztaszentmárton, Ruhaegres, Sütmeg, Szelicse, Szind, Topánfalva, Torda, r. t. v., Tordaeeres, Tordahagymás, Tordaszestye, Tordaszentlászló, Tordatur (52 község).

Kiadó lakás Székelyudvarhelyt a Föld-u. 3. sz. külön udvaron. Tulajdonos: Széles Zsigmond Kosuth-u. 130. szám alatt.

Téli szalámi 1 kgr. 3 K 40 f
Hol?!
Gáspár Testvéreknél
Székelyudvarhely

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat

(Assicurazioni Generali)

f. évi március hó 17-én tartott rendes közgyűlésen terjesztettek be az 1913. évi mérlegek. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1913. december 31-én érvénybe volt életbiztosítási tőkeösszegek kor. 1,297,036 630 20 tettek ki és az év folyamán bevett díjakkor 56,381,050,47 rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka kor. 22 566,54030 rel kor. 398,113,196-97-re emelkedett. Az életbiztosítottak osztály-alapja kor. 7 515,715-11 tesz ki. A tüzbiztosítási ágban beleértve a tükörűveg biztosítást, a díjbevétel kor. 19,357,541,835 biztosítási összeg után kor. 33,058 512-87 volt, miből kor. 11,771,428 47 viszontbiztosításra fordított, úgy hogy a tiszta díjbevétel kor. 21,287,084-40-re rugott ez összegből kor. 15 425,174 22 mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege kor. 160,198,898 15. A betörésbiztosítási ágba a díjbevétel kor. 1,774,925-69 re rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétel kor. 982,230-66 tett ki. A szállítmánybiztosítási ágba a díjbevétel kitélt kor. 7,340,807-26, mely a viszontbiztosítások levonása után kor. 3,362,470-05-re rugott. Károkkért a társaság 1913-ba kor. 50,202,042-11 és alapítása óta kor. 1,163,020 163 67 fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra kor. 233,952,606-56 esik. A nyereségtartalékok közül, melyek összesen kor. 15,504,719-08-re rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerint nyereségtartalék, mely kor. 7,971,112 52 tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozásra alakított tartalék, mely az idej átutalással együtt kor. 4,948,531-55-re rug, továbbá felemlítendő a 160,000 kor. rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idej átutalással kor. 2,425,075-01 tesz ki. Részvényenként 720 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek az idej átutalások folytán kor. 434 367,388 47-ről kor: 456,949,184-97 re emelkedtek, a következő elsőrangú értékekben vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések kor. 105,861,710 28. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök kor. 51,760,232-04. 3. Letétbe helyezett értékpapírokra adott kölcsönök kor. 5,459,438-53. 4. Értékpapírok kor. 237,342,355-22. 5. Követelések államoknál és tartományoknál kor. 46,666,706-21. 6. Tárca váltók kor. 719,310-61. 7. Készpénz és az inté-

zet. követelései a hitelzők követeléseinek levonása kor. 9,139,432-26 Összesen kor. 456 949,184-97 Ezen értékekből 85 millió korona magyar értékekre esik. — A „Minerva” általános biztosító részvénytársaság Budapesten, — mely az Assicurazioni Generali leányintézete, — egyéb ágazatain kívül foglalkozik a kezességi- és óvadék-, valamint a eltulajdonítás, lopás-, hűtlen keze, les és sikksztás elleni biztosítással nemkülömben a versenylovak telivérek és más értékesebb tenészállatok biztosításával, mely új ágazatokat nevezett társaság vezette be hazánkban, valamint áru- és utipodgyászbiztosításokat az Európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság számára.

Szerk. üzenetek.

H. D. T. Hazafias lelkesedéstől áthatott nagybecsű cikkelye mult számra későn érkezett. A gyűlésről korábbi értesülésünket közöltük. Szives támogatását jövőre is kérjük.

Nyomtatta és kiadja BÉTEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhely.

Homoród járás főszolgabirjától.
Szám: 1165—1914 ki.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegyében a homoródi járásban kéményseprői állás lemondás folytán megüresedett, arra ezen pályázatot hirdetek.

A járáshoz 31 község tartozik. A kéményseprői díjak Udvarhelyvármegyének a kéményseprési iparról alkotott VII. sz. szabályrendeletben vannak megállapítva.

Felhívom mind azokat, kik az említett kéményseprői állást elnyerni óhajtják, hogy az 1884 évi XVII t. c. 4 §. alapján felszerelt pályázati kérvényüket alólirott főszolgabirohoz f. évi április hó 30-ig adják be.

A később érkező kérvényeket nem fogadom el.

Oklánd, 1914. évi április hó 7 én
Szabady
főszolgabiró.
1—3.

Tanító vagy? Akkor használd a Módszeres Szépirási Irkakat, melyeket a székelyudvarhelyi tanítók szerkesztettek. Eladási árából 10% a Tanítók Otthonát illeti. Hét féle mintában 2 és 4 fillér darabja. Páratlanul finom a papirosa, célszerű a beosztása. Kapható Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt.

Ne feledje el,

hogy hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz.

Aki a „Székelyország”-ban hirdet, annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szivesen segítünk. Hirdetőinknél történő megrendeléseinknél és bevásárlásánál — saját érdekében — a „Székelyország”-ot felemlíteni sziveskedjék.

Készlet 20.000 db.

GYÖNYÖRŰ

ROZSA

MAGASTÖRZSEKET LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁLLITANAK

FISCHER ÉS TÁRSAI
FAISKOLÁK ÉS SZŐLŐLTVÁNYTELEPEK NAGYENYED.

Eladó föld.

Tíz hold egy tagban, jó minőségű szántó és kaszáló Székelyudvarhely város halárán eladó. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

2-3

**Unitárius Konfirmációi Em-
lékkönyv képekkel.** Irta:
Demeter Dénes pap. Kapható a Székelyország kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

BUTOR.

Aki jó és tartós butort akar vásárolni, az forduljon hozzám BALÁZS KÁROLY butorkereskedőhöz, hol-raktáron vannak remek kivitelű kőrös, cseresznye, tölgy, szil és diófa háló szobák és ebédlőberendezések vas- és rézbutorok, iróvíz mosdók és felszerelések. Saját műhelyemben készül-

nek a legfinomabb modern berendezések izléses és tartós kárpitos áruk, szalon és angol bőrgarnitúrák és esztalgályos áruk. Minden munka jótállás és szigorú felelősséggel mellett készül! A helybeli ipar érdekében szíves pártfogást kérek.

Balázs Károly

asztalos, esztalgályos, kárpitos és butorkereskedő.

NEMESEK

UDVARHELYVÁRMEGYE NEMES CSALÁDJAI.

Szerkesztette: Pálmay József család-történetirő Marosvásárhely. Magyarország Cimeres Könyvének ügyvezető szerkesztője. Ara tízve 16 K. Kapható Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, családi cimerekkel dusan illusztrált mű, igen becses családtörténeti adatokat foglal magában.

A VILÁG LEGNAGYOBB DÍVAT UJSÁGJAIT PÓTOLJA A MAGYAR

BUDAPESTI BAZÁR

arany- ezüstérmekkel és díszlevelekkel többszörösen kitüntetett MODERN NŐI KÉZIMUNKA ÉS DÍVATLAP ALAPÍTOTTA 1859-ben Király János szerkesztő

NEGYEDÉVRE KOR. 2. 50

Megjelenik minden hó 3-án és 18-án. Eredeti párisi, londoni és newyorki toilettek. Gyermekdívat. Nagy szabásúak. Kivágot papírszabások ingyen. Egyéni szabások. Kézimunkák. Illusztrált bő szépirodalmi rész. Kosmetika. Kérdés-válaszok. Regények. Gyermek meseujság.

Minden utalvány és levél következőkép címzendő:

BUDAPESTI BAZÁR KIADÓHIVATALÁNAK

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 22 - BUDAPESTI-BAZÁR-HÁZ
Az előfizetés egyszerű levélbe tett bélyegeken is beküldhető.

Székely művek.

1. A csiki székely krónikáról.

Két hasonmással és alaprajzzal; ára 1 K 20 fillér.

2. VERGÖDÉS.

(A székely fiu-leány törvény és Dr Karácsony János); ára 30 fillér.

3. A Cs. Jósacsalád története.

Képekkel, hasonmásokkal és leszármazási táblákkal; ára 20 K. (Ez a munka kézirat gyanánt szolgál, könyvpiacon nem kerül. Mivel azonban számos székely családról tartalmaz adatokat, az érdekelt családok érdeklődő tagjai részére néhány példányt rendelkezésre bocsát a szerző.)

4. Felelet. Dr Szádeczky Lajos egyetemi tanár urnak „Meg egy-szer a csiki székely krónikáról” c. alk. székf. felolv.; ára 1 K

5. Adalékok a székelyek régi történetéhez,

ára 1 K 60 f.

A felsorolt műveket írta:

— JÓSA JÁNOS —

áll. főgimn. tanár Szamosújvárt, hol azok beszerezhetők.

Vasárnapi

Könyv

Kiadja az Országos Közművelődési Tanács

Minden héten egy füzet jelenik meg.

A Vasárnapi Könyv tartalma: Képek és életrajzok a munka, a tudás a történet kiváló egyéniségeiről.

Útleírás, földrajz, történet. Ipar, technika- és természet-tudomány. Fizikai és vegyszeti ismeretek, Az ipari találmányok és újítások magyarázata. A modern technika vívmányai. Tájékoztató a fejlődő gazdasági élet új eszközeiről.

Hasznos tudnivalók. Az egészség megővéséről, az élelmiszerekről. Népszerű törvényt magyarázatok.

Egy példányt félévre 1 K 50 filléért minden szombaton bérmentve küld az Országos Közművelődési Tanács

Budapest, IV., Ferenciek tere 3

Üzletmegnyitási jelentés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget ezuton is értesíteni, hogy 1914. évi március 1-én

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 2-ik szám alatt a Flórián Bogdán házában

ÜZLETHELYISÉGET

nyitottunk. o o o Ez alkalommal kérjük, hogy

Eredeti Singer varrógépekben

tűkben, olajban, fonalakban és selyemben mutatkozó szükségletének fedezése végett hozzánk fordulni sziveskedjék. Kiváló tisztelettel:

Singer Co. varrógép rész. társ. Székelyudvarhely

Imakönyvek

igen nagy választékban olcsó árak mellett kaphatók

róm. kath. és ref. hívők számára a „Székelyország” kiadóhivatalában

Járgyón
ADUNK
HASZNÁLATRA
MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ ÉS
BETÖRÉSMENTES, ÚJ PÁNCÉL

TAKARÉKPERSELYT
BÁRKINEK.

Trjón

PESTMEGYEI
TAKARÉKPÉNZTÁR Rt.
BUDAPEST, IV. KÖTŐ-UTCA 8.

